

รายงาน

ของ

คณะกรรมการการวิสามัญ

พิจารณาศึกษากรอบการเจรจาร่างขอบเขตอำนาจหน้าที่
ขององค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียนและกรอบการเจรจาประเด็นกฎหมาย
ภายใต้กฎบัตรอาเซียนภายใต้การพิจารณาของคณะผู้เข้าร่วมชาญ
ด้านกฎหมายระดับสูงว่าด้วยกฎบัตรอาเซียน

รัฐสภา

สำนักการรวมธิการ ๓

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษากรอบการเจรจาการค้าเขตอำนาจหน้าที่ของ
องค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียนและกรอบการเจรจาประเด็นกฎหมายภายใต้กฎบัตรอาเซียนภายใต้
การพิจารณาของคณะผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระดับสูงว่าด้วยกฎบัตรอาเซียน

กราบเรียน ประธานรัฐสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๒
และครั้งที่ ๒ วันอังคารที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องกรอบการเจรจาการค้าเขตอำนาจ
หน้าที่ขององค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียนและกรอบการเจรจาประเด็นกฎหมายภายใต้กฎบัตรอาเซียนภายใต้
การพิจารณาของคณะผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระดับสูงว่าด้วยกฎบัตรอาเซียน ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ และ
ได้มีมติตั้งกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา คณะกรรมการวิสามัญประกอบด้วย

๑. นายไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ	๒. นายจตุรงค์ ชีระกนก
๓. นายจุมพฏ บุญใหญ่	๔. นายเจริญ คันธวงศ์
๕. นางสาวชมพูนุช นาคทรพร	๖. นายชินทร์ หาญสืบสาย
๗. นายชูการ์โน มะทา	๘. นายฐานิสร์ เทียนทอง
๙. นางฐิติมา ฉายแสง	๑๐. นายฉัตรพล ตันเจริญ
๑๑. นายต่อพงษ์ ไชยสาส์น	๑๒. นายธนา ชีรวินิจ
๑๓. นายนิรมิต สุจารี	๑๔. นายประเสริฐ ชัยกิจเด่นนภาลัย
๑๕. นางผุสดี ตามไท	๑๖. นางพิศกุลแก้ว ไกรฤกษ์
๑๗. นายพีรพันธุ์ พาลุสุข	๑๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิรัช ราธิมมูตา
๑๙. นายมนเชียร บุญตัน	๒๐. นายมานะศักดิ์ จันทร์ประสงค์
๒๑. นางสาวรัชดา ธนาดิเรก	๒๒. นายวรวิทย์ บารู
๒๓. นางวรศุติ สุวรรณปริสุทธิ	๒๔. นายวสิน ชีระเวชญาณ
๒๕. นายวัชร เพ็ชรทอง	๒๖. นายวิทวัส ศรีวิหค
๒๗. นายวิรัตน์ กัลยาศิริ	๒๘. นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ
๒๙. นายสงวน พงษ์มณี	๓๐. นายสนอง เทพอักษรณรงค์

๓๑. นายสมิคร เขาวาณันท์

๓๒. นายสุนัย จุลพงศธร

๓๓. นายสุวิศว์ เมมเสรีกุล

๓๔. นายอนุศักดิ์ คงมาลัย

๓๕. นายอรรถวิรัช สุวรรณภักดี

๓๖. นางอุคร จินตะเวช

อนึ่ง ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่อง ร่างบันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงแรงงานแห่งสาธารณรัฐเกาหลีและกระทรวงแรงงานแห่งราชอาณาจักรไทยว่าด้วยการจัดส่งแรงงานไทยไปสาธารณรัฐเกาหลี ภายใต้ระบบการจ้างแรงงานแห่งชาติ (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และได้ให้ความเห็นชอบให้คณะกรรมการวิสามัญคณะเดียวกันนี้เป็นผู้พิจารณา รวมทั้งได้ให้ความเห็นชอบให้คณะกรรมการวิสามัญ มีอำนาจจัดทำ ข้อเสนอเกี่ยวกับเรื่อง การให้ความเห็นชอบเอกสารสำคัญที่เกี่ยวกับความร่วมมือในกรอบอาเซียนและการรวมตัว เป็นประชาคมอาเซียน (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และเรื่อง การให้ความเห็นชอบเอกสารสำคัญที่เกี่ยวกับความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจาในกรอบอาเซียน +๓ และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) กำหนดระยะเวลาพิจารณาศึกษาไว้ ๑๕ วัน

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมา เพื่อโปรดนำเสนอต่อที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) เจริญ คันธวงศ์

(นายเจริญ คันธวงศ์)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

สำนักกรรมการ ๓

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๕๕

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๐๐

สำเนาถูกต้อง

(นายธงชัย คุลยสุข)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๓

อุทุมพร /พิมพ์

นุชจรี, จิรพันธ์/ทาน ๑

ดวงกมล, สินี/ทาน ๒

อาพัทธ์/ทาน ๓

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาศึกษากรอบการเจรจากร่างขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียน
และกรอบการเจรจาประเด็นกฎหมายภายใต้กฎบัตรอาเซียนภายใต้การพิจารณา
ของคณะผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระดับสูงว่าด้วยกฎบัตรอาเซียน
รัฐสภา

ตามที่ ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๒ และครั้งที่ ๒ วันอังคารที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่อง กรอบการเจรจากร่างขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียนและกรอบการเจรจา ประเด็นกฎหมายภายใต้กฎบัตรอาเซียนภายใต้การพิจารณาของคณะผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ระดับสูงว่าด้วยกฎบัตรอาเซียน (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และได้มีมติตั้งคณะกรรมการ วิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาศึกษากรอบการเจรจากร่างขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กร สิทธิมนุษยชนอาเซียนและกรอบการเจรจาประเด็นกฎหมายภายใต้กฎบัตรอาเซียนภายใต้ การพิจารณาของคณะผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระดับสูงว่าด้วยกฎบัตรอาเซียน

อนึ่ง ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่อง ร่างบันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงแรงงาน แห่งสาธารณรัฐเกาหลีและกระทรวงแรงงานแห่งราชอาณาจักรไทยว่าด้วยการจัดส่งแรงงานไทย ไปสาธารณรัฐเกาหลี ภายใต้ระบบการจ้างแรงงานแห่งชาติ (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และได้ให้ ความเห็นชอบให้คณะกรรมการคณะเดียวกันนี้เป็นผู้พิจารณา รวมทั้งได้ให้ความเห็นชอบ ให้คณะกรรมการมีอำนาจจัดทำข้อสังเกตเกี่ยวกับเรื่อง การให้ความเห็นชอบเอกสารสำคัญ ที่เกี่ยวกับความร่วมมือในกรอบอาเซียนและการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และเรื่อง การให้ความเห็นชอบเอกสารสำคัญที่เกี่ยวกับความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจา ในกรอบอาเซียน +๓ และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) กำหนดระยะเวลาพิจารณาศึกษาไว้ ๑๕ วัน นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้ดำเนินการแล้วปรากฏผล ดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้มีมติเลือกตั้งตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

๑. นายเจริญ คันธวงศ์	เป็นประธานคณะกรรมการ
๒. นางพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายพิรพันธุ์ พาลุสุข	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นางผุสดี ตามไท	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายวิวัฒน์ ศรีวิหค	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายอนุศักดิ์ คงมาลัย	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
๗. นางสาวรัชดา ธนาดิเรก	เป็นโฆษกคณะกรรมการ

๒. คณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้มีมติแต่งตั้งนางสินี สัมมิ นิติกร ๑ ว. กลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๒ โดยอนุโลม

๓. ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้มาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

๑) นายมนัสวี ศรีโสดาพล	รองอธิบดีกรมอาเซียน
๒) นายอรรถยุทธ ศรีสมุทร	รองอธิบดีกรมอาเซียน
๓) นายพรชัย ดำนวิวัฒน์	รองอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
๔) นายธนศ สุจารีกุล	อดีตเอกอัครราชทูตประจำกระทรวง
๕) นางสาวอุศณา พิรานนท์	หัวหน้ากลุ่มงานนโยบาย กรมอาเซียน
๖) นางวิลาวรรณ มังคละธนะกุล	นักการทูตระดับชำนาญการ
กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

๔. ผู้ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญ ได้เชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ

๔.๑ กระทรวงแรงงาน

๑) นายปกรณ์ อมรชีวิน	รองอธิบดีกรมการจัดหางาน
๒) นางสาวสุมาลย์ คงมานุสรณ์	ผู้อำนวยการสำนักงานบริหาร
แรงงานไทยในต่างประเทศ
๓) นายธนภูมิ ชัยฤกษ์	นักวิชาการระดับชำนาญการ

๔.๒ องค์กรด้านสิทธิมนุษยชน

๑) นายสุณัย ผาสุข	ที่ปรึกษาองค์การ
Human Rights Watch
ประจำประเทศไทย
๒) นายศราวุฒิ ประทุมราช	นักวิชาการอิสระด้านสิทธิมนุษยชน
ที่ปรึกษาสมาคมสิทธิเสรีภาพของ
ประชาชน (สสส.)
๓) นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์	ผู้อำนวยการประจำคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๕. ผลการพิจารณา

๕.๑ ผลการพิจารณากรอบการเจรจากร่างขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียน

คณะกรรมการวิสามัญ ได้มีมติเห็นควรเสนอรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบกรอบการเจรจากร่างขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรสิทธิมนุษยชนตามกรอบการพิจารณาที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์และระยะเวลาการดำเนินการ

ให้มีการจัดทำขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียนให้แล้วเสร็จ เพื่อให้มีการจัดตั้งองค์กรฯ ในช่วงที่ไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน (กรกฎาคม ๒๕๕๑ – ธันวาคม ๒๕๕๒)

(๔)

(๘)

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. ในการเจรจาควรพิจารณาความเป็นไปได้ของการจัดทำบัญชีรายการตราสารทางกฎหมายและกฎระเบียบในกรอบการเจรจาเรื่อง ประเด็นกฎหมายอื่น ๆ ภายใต้กฎบัตรอาเซียน ที่จะต้องมีการเจรจาต่อไป เท่าที่จะไม่เป็นข้อจำกัดแก่ประเทศในการเจรจา

๒. หากเป็นไปได้อย่างควรคำนึงถึงการเจรจาในประเด็นปัญหาเขตแดนระหว่างประเทศและปัญหาร่องน้ำลี้กควบคู่ไปด้วย เพราะถ้าไม่มีการแก้ไขปัญหาร่องน้ำ อาจจะทำให้ความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๓. กรอบการเจรจาควรเปิดกว้างต่อการเจรจารับรองสถานะชนกลุ่มน้อยในแต่ละประเทศที่ประสบปัญหา ให้ชนกลุ่มน้อยซึ่งมีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม ได้รับการรับรองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในอนาคต เช่น ชาวกะเหรี่ยง ชาวโรฮิงยา ชาวไทยใหญ่ ชาวกระยาแดง เป็นต้น

๔. ในอนาคตควรมีการหารือระหว่างรัฐบาลและรัฐสภา เพื่อสร้างความชัดเจนในประเด็นขอบเขตการปฏิบัติตามมาตรา ๑๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ว่ามีเรื่องใดบ้างที่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาตามมาตรานี้เพื่อความชัดเจนในทางปฏิบัติ

๕. ควรให้มีการรายงานผลการนำข้อเสนอแนะและข้อสังเกตที่รัฐสภาเห็นชอบไปใช้ในการเจรจาในการประชุมอาเซียน รวมทั้งความคิดเห็นของประเทศอาเซียนอื่น ๆ ตลอดจนข้อสรุปของข้อเสนอแนะนั้น ๆ ต่อรัฐสภาด้วย

๕.๑ ผลการพิจารณาร่างบันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงแรงงานแห่งสาธารณรัฐเกาหลีและกระทรวงแรงงานแห่งราชอาณาจักรไทยว่าด้วยการจัดส่งแรงงานไทยไปสาธารณรัฐเกาหลี ภายใต้ระบบการจ้างแรงงานแห่งชาติ

คณะกรรมการวิสามัญ ได้มีมติเห็นควรนำเสนอให้รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างบันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงแรงงานแห่งสาธารณรัฐเกาหลีและกระทรวงแรงงานแห่งราชอาณาจักรไทยว่าด้วยการจัดส่งแรงงานไทยไปสาธารณรัฐเกาหลี ภายใต้ระบบการจ้างแรงงานแห่งชาติ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๒.๖ แนวทางการดำเนินงาน

ให้องค์กรฯ จัดการประชุมสมัชชาสามัญปีละ ๒ ครั้ง และอาจมีการประชุมสมัชชาพิเศษได้ ให้ยึดหลักการปรึกษาหารือและฉันทามติในการตัดสินใจ และเสนอรายงานต่อที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน รวมทั้งให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมและการทำงานขององค์กรฯ สู่สาธารณะ

๒.๗ บทบาทของเลขาธิการและสำนักเลขาธิการอาเซียน

ให้สำนักเลขาธิการอาเซียนทำหน้าที่สำนักเลขาธิการขององค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียนและให้เลขาธิการอาเซียนมีสิทธิเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องเข้าสู่การประชุมขององค์กรฯ ได้

๒.๘ แผนงานและงบประมาณ

ให้งบประมาณขององค์กรฯ มาจากค่าบำรุงเป็นจำนวนเท่ากันจากทุก ๆ รัฐสมาชิกอาเซียน เงินอุดหนุนโดยสมัครใจของรัฐสมาชิก รวมทั้งเงินสนับสนุนจากแหล่งนอกอาเซียนและองค์กรภาคเอกชนต่าง ๆ โดยให้องค์กรฯ จัดทำแผนงานและแผนงบประมาณประจำปีด้วย

๒.๙ บทบัญญัติทั่วไปและบทบัญญัติสุดท้าย

ให้มีการทบทวนขอบเขตอำนาจหน้าที่นี้ เพื่อเปิดช่องให้มีการพัฒนาองค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียนต่อไป และให้รัฐสมาชิกสามารถเสนอขอแก้ไขขอบเขตอำนาจหน้าที่นี้ได้เมื่อจำเป็น และได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. ควรกำหนดเพิ่มเติมให้องค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑.๑ พิจารณาจัดตั้งกลไกด้านสิทธิมนุษยชนรายสาขาได้ตามความเหมาะสม เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น กลุ่มเด็กและสตรี กลุ่มผู้พิการ ชนกลุ่มน้อย แรงงานผู้ลี้ภัย ผู้ไร้สัญชาติ ผู้พลัดถิ่น เป็นต้น

๑.๒ สร้างความตระหนักและยอมรับโดยภาครัฐและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในการป้องกันแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิของกลุ่มดังกล่าว

๑.๓ เป็นศูนย์รวบรวมข้อมูล ทั้งที่เป็นองค์ความรู้ สถิติและข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ สิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียน

๒. ควรมีการระบุประเด็นการให้ประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศ
คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของทุกกลุ่มชาติพันธุ์ไว้ด้วย

๓. แม้ในหลักการจะมีการกำหนดว่า องค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียน
ต้องเคารพหลักการห้ามแทรกแซงกิจการภายในของรัฐสมาชิก ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของการ
ดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีปรากฏทั้งในกฎบัตรสหประชาชาติและกฎบัตรอาเซียน
แต่ก็ควรตีความหลักการดังกล่าวอย่างยืดหยุ่นและสอดคล้องกับหลักการอื่นที่รัฐสมาชิกมีพันธกรณี
ที่ต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามเช่นกัน ได้แก่ หน้าที่ของรัฐในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
และเสรีภาพขั้นพื้นฐาน การเคารพและปฏิบัติตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ การส่งเสริม
ประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
โดยองค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียน สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ไม่ควรถือว่า
การให้ความช่วยเหลือกันระหว่างรัฐสมาชิกเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเป็นการ
แทรกแซงกิจการภายในของรัฐสมาชิก

๔. แม้ในช่วงแรกที่มีการจัดตั้ง อำนาจหน้าที่ส่วนใหญ่ขององค์กร
สิทธิมนุษยชนอาเซียน จะเป็นอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เช่น การเผยแพร่ความรู้
การเสริมสร้างสมรรถภาพให้แก่หน่วยงานของรัฐ การได้รับข้อมูลจากรัฐเกี่ยวกับการดำเนินการ
เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน แต่ต่อไปเมื่อรัฐสมาชิกมีความพร้อมก็ควรขยายอำนาจ
หน้าที่ขององค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียนในเรื่อง การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้มากขึ้น เช่น
การเรียกข้อมูลจากรัฐ การสอดส่องดูแลสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศสมาชิกอาเซียน
การสืบสวนสอบสวนและรับข้อร้องเรียนเกี่ยวกับกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเหมือนองค์กร
สิทธิมนุษยชนในภูมิภาคอื่น ๆ เช่น ยุโรป อเมริกา หรือ แอฟริกา ด้วย

๕. การปลูกฝังแนวคิดและการสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนต้องใช้เวลา
หลายกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนมาจากความไม่ตระหนักรู้ ดังนั้น องค์กรสิทธิมนุษยชนต้องเร่ง
สนับสนุนประเทศสมาชิกให้สร้างความตระหนักรู้ในทุกหน่วยงาน และควรเริ่มจากเยาวชนวัย
ตั้งแต่ในโรงเรียนรวมถึงการใช้สื่อต่าง ๆ นอกจากนั้น องค์กรสิทธิมนุษยชนต้องมีมุมมองของ
นักปฏิบัติ และต้องเน้นให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีจุดยืนอยู่บนพื้นฐานของขบวนการทางกฎหมาย

๖. ปัจจุบันสังคมไทยยังขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติเรื่อง
สิทธิมนุษยชน นักการเมืองซึ่งเป็นบุคคลหลักในการกำหนดนโยบายและให้ความเห็นชอบ
กฎหมาย ควรต้องเข้าใจสิทธิมนุษยชนอย่างลึกซึ้ง

๕.๒ ผลการพิจารณากรอบเจรจาประเด็นกฎหมายภายใต้กฎบัตรอาเซียน
ภายใต้การพิจารณาของคณะผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระดับสูงว่าด้วยกฎบัตรอาเซียน

คณะกรรมการวิสามัญ ได้มีมติเห็นควรเสนอรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบกรอบเจรจาประเด็นกฎหมายภายใต้กฎบัตรอาเซียนภายใต้การพิจารณาของคณะผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระดับสูงว่าด้วยกฎบัตรอาเซียน ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๑. นิติฐานะของอาเซียน

- ให้มีการจัดทำตราสารทางกฎหมายเพื่อเป็นแนวทางสำหรับประเทศสมาชิกในการรับรองสถานะและความสามารถทางกฎหมายของอาเซียนในประเทศสมาชิกอาเซียน
- ให้มีการจัดทำตราสารทางกฎหมายหรือกฎระเบียบขององค์กร เพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานระหว่างประเทศของอาเซียน ในฐานะที่เป็นบุคคลทางกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น กระบวนการจัดทำความตกลงของอาเซียนกับประเทศที่มีใช้สมาชิกอาเซียน
- ให้มีการจัดทำตราสารทางกฎหมายของอาเซียนเพื่อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของเอกสิทธิ์และความคุ้มกันสำหรับอาเซียนและบุคคลประเภทต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานให้กับอาเซียนในประเทศสมาชิก

๒. กลไกระงับข้อพิพาท

- ให้มีการจัดตั้งกลไกระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งรวมถึงการอนุญาโตตุลาการ สำหรับข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการตีความหรือการใช้กฎบัตรฯ และตราสารอาเซียนใด ๆ ที่ยังไม่กำหนดกลไกเฉพาะไว้
- ให้มีการจัดทำกฎการดำเนินการระงับข้อพิพาทต่าง ๆ ตามที่กำหนดในกฎบัตรฯ เช่น กฎการดำเนินการกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และกฎการดำเนินการกระบวนการอนุญาโตตุลาการ เป็นต้น

๓. ประเด็นกฎหมายอื่นๆ ภายใต้กฎบัตรอาเซียน

ให้มีการจัดทำตราสารทางกฎหมายหรือกฎระเบียบต่าง ๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติตามข้อบทด้านกฎหมายของกฎบัตรฯ นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในข้อ ๑ และ ๒ ข้างต้น เช่น กฎในการดำเนินการเพื่อขอให้สำนักเลขาธิการอาเซียนตีความกฎบัตรฯ (ซึ่งผลการตีความไม่ผูกพันประเทศสมาชิก)

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. ในการเจรจาควรพิจารณาความเป็นไปได้ของการจัดทำบัญชีรายการตราสารทางกฎหมายและกฎระเบียบในกรอบการเจรจาเรื่อง ประเด็นกฎหมายอื่น ๆ ภายใต้กฎบัตรอาเซียน ที่จะต้องมีการเจรจาต่อไป เท่าที่จะไม่เป็นข้อจำกัดแก่ประเทศในการเจรจา

๒. หากเป็นไปได้ควรคำนึงถึงการเจรจาในประเด็นปัญหาเขตแดนระหว่างประเทศและปัญหาร่องน้ำลี้กควบคู่ไปด้วย เพราะถ้าไม่มีการแก้ไขปัญหาร่องน้ำ อาจจะทำให้ความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๓. กรอบการเจรจาควรเปิดกว้างต่อการเจรจารับรองสถานะชนกลุ่มน้อยในแต่ละประเทศที่ประสบปัญหา ให้ชนกลุ่มน้อยซึ่งมีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมได้รับการรับรองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในอนาคต เช่น ชาวกะเหรี่ยง ชาวโรฮิงยา ชาวไทยใหญ่ ชาวกระยาแดง เป็นต้น

๔. ในอนาคตควรมีการหารือระหว่างรัฐบาลและรัฐสภา เพื่อสร้างความชัดเจนในประเด็นขอบเขตการปฏิบัติตามมาตรา ๑๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ว่ามีเรื่องใดบ้างที่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาตามมาตรานี้เพื่อความชัดเจนในทางปฏิบัติ

๕. ควรให้มีการรายงานผลการนำข้อเสนอแนะและข้อสังเกตที่รัฐสภาเห็นชอบไปใช้ในการเจรจาในการประชุมอาเซียน รวมทั้งความคิดเห็นของประเทศอาเซียนอื่น ๆ ตลอดจนข้อสรุปของข้อเสนอแนะนั้น ๆ ต่อรัฐสภาด้วย

๕.๑ ผลการพิจารณาร่างบันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงแรงงานแห่งสาธารณรัฐเกาหลีและกระทรวงแรงงานแห่งราชอาณาจักรไทยว่าด้วยการจัดส่งแรงงานไทยไปสาธารณรัฐเกาหลี ภายใต้ระบบการจ้างแรงงานแห่งชาติ

คณะกรรมการวิสามัญ ได้มีมติเห็นควรนำเสนอให้รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างบันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงแรงงานแห่งสาธารณรัฐเกาหลีและกระทรวงแรงงานแห่งราชอาณาจักรไทยว่าด้วยการจัดส่งแรงงานไทยไปสาธารณรัฐเกาหลี ภายใต้ระบบการจ้างแรงงานแห่งชาติ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๑. บันทึกความเข้าใจฉบับนี้ เป็นฉบับที่ ๓ ซึ่งประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลีได้ร่วมลงนามโดยฉบับที่ ๑ ทำขึ้นเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๗ และฉบับที่ ๒ ทำขึ้นเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๘

๒. กำหนดให้กรมการจัดหางานมีหน้าที่แต่เพียงผู้เดียวในการรับสมัครสรรหาคนหางาน ที่มีคุณสมบัติและจัดส่งคนหางานไปให้ ทางการสาธารณรัฐเกาหลีเป็นผู้เลือก และแจ้งให้คนหางานทราบว่า การมีรายชื่ออยู่ในบัญชีมิได้เป็นการรับประกันการได้งานทำในสาธารณรัฐเกาหลี ทั้งนี้ กรมการจัดหางานควรสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศด้วย

๓. กำหนดให้สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เกาหลี (Human Resources Development Service of Korea: HRD) ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงแรงงานสาธารณรัฐเกาหลีเป็นหน่วยงานผู้รับทำหน้าที่ในการจัดทำบัญชีรายชื่อคนหางาน และการรับคนหางาน เข้าไปทำงานสาธารณรัฐเกาหลี รวมทั้งการจัดสอบความสามารถภาษาเกาหลี

๔. การดำเนินการจัดสอบความสามารถภาษาเกาหลี (EPS-KLT) กระทรวงแรงงานเกาหลี จะเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อวัตถุประสงค์ในการคัดเลือกคนหางานตามพระราชบัญญัติการจ้างแรงงานต่างชาติ โดยกระทรวงแรงงานเกาหลีได้แต่งตั้งให้ HRD เกาหลีเป็นหน่วยงานผู้จัดสอบ

๕. มีการกำหนดค่าธรรมเนียมการจัดส่ง ซึ่งกำหนดให้กรมการจัดหางานจัดเก็บจากคนหางานจากขั้นตอนการสมัครและการจัดส่งคนงาน และนำส่งทางการเกาหลีเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดสอบ และการจัดส่ง

๖. การจัดการบัญชีรายชื่อคนหางาน กำหนดให้บัญชีรายชื่อคนหางานมีอายุ ๑ ปี และทางเกาหลีจะแจ้งข้อมูลประเภทอาชีพที่ได้รับอนุญาตภายใต้ระบบการจ้างแรงงานต่างชาติและจำนวนคนหางานไทยที่ได้รับจัดสรรในบัญชีรายชื่อของแต่ละปี ให้กรมการจัดหางาน ภายในเดือนมีนาคมของแต่ละปีซึ่งกำหนดเวลาอาจจะเปลี่ยนแปลงได้

๗. สัญญาจ้างงาน หากคนหางานยกเลิกสัญญาจ้างงานที่ลงนามแล้ว หรือไม่ลงนามในสัญญาจ้างงานเป็นจำนวน ๒ ครั้ง โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หน่วยงานผู้รับสามารถตัดชื่อคนหางานดังกล่าวออกจากบัญชีรายชื่อได้

๘. กำหนดให้กรมการจัดหางานเป็นผู้ดำเนินการจัดฝึกอบรมเบื้องต้นให้แก่ผู้ได้ลงนามในสัญญาจ้างงาน โดยจะฝึกอบรมเบื้องต้นเองหรือคัดเลือกหน่วยงานของรัฐที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการฝึกอบรมเบื้องต้นโดยการหารือร่วมกับ MOL ถ้าจำเป็นกรมการจัดหางานสามารถเลือกหน่วยงานเอกชนและมอบหมายจัดฝึกอบรมเบื้องต้นได้ ภายใต้เงื่อนไขว่าต้องรับประกันในเรื่องความโปร่งใสและความยุติธรรม

๘. การอนุญาตตรวจลงตรา กำหนดให้กรมการจัดหางานเป็นเพียงองค์กรเดียวเท่านั้นที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการยื่นขอวีซ่าให้แก่แรงงานซึ่งองค์กรอื่นไม่สามารถแทรกแซงกระบวนการดำเนินการได้

๑๐. การเดินทางเข้าประเทศของแรงงาน กำหนดให้กรมการจัดหางานจะต้องป้อนข้อมูลลงในระบบเครือข่าย EPS ทุกขั้นตอน เพื่อให้นายจ้างทราบถึงความก้าวหน้าในการเตรียมตัวเดินทางเข้าเกาหลีของแรงงาน ข้อมูลเหล่านี้จะรวมถึงข้อมูลการสำเร็จการฝึกอบรมเบื้องต้น การยื่นขอวีซ่า รวมถึงการจองเที่ยวบินล่วงหน้า เพื่อให้แน่ใจว่าแรงงานสามารถเดินทางเข้าเกาหลีได้ตามวันที่กำหนด

๑๑. การบรรจุนาของแรงงาน กำหนดให้กระทรวงแรงงานเกาหลีดำเนินการฝึกอบรมเพื่อการทำงานและการตรวจสุขภาพให้แก่แรงงานก่อนเข้าทำงาน และถ้าแรงงานเดินทางกลับประเทศไทยก่อนสิ้นสุดสัญญาจ้างด้วยเหตุผล เช่น ปัญหาจากการตรวจสุขภาพระหว่างการฝึกอบรมก่อนทำงาน หรือปฏิเสธการทำงานด้วยเหตุผลส่วนตัว แรงงานจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่างๆ รวมถึงค่าบัตรโดยสารเครื่องบิน เพื่อเดินทางออกจากเกาหลี ในกรณีที่แรงงานมีปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสุขภาพ ถ้าแรงงานไม่สามารถชำระค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้ รัฐบาลไทยจะต้องให้ความช่วยเหลือแรงงานดังกล่าวซึ่งครอบคลุมถึงค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับประเทศไทย

๑๒. การจ้างงานและการจัดการที่อยู่อาศัย กำหนดให้ทั้งสองฝ่ายช่วยกันสนับสนุนให้แรงงานทุกคนปฏิบัติตามกฎหมายทั้งหมดของเกาหลีรวมทั้งพระราชบัญญัติการจ้างแรงงานต่างชาติ และพระราชบัญญัติการตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงแรงงานเกาหลีจะคุ้มครองสิทธิของแรงงานต่างชาติตามกฎหมายแรงงานของเกาหลี ทั้งสองฝ่ายจะพยายามดำเนินการจัดการเกี่ยวกับการจ้างงานและที่อยู่อาศัยของแรงงานไทย เช่น การป้องกันการหลบหนีของแรงงาน และการส่งเสริมให้แรงงานเดินทางออกจากเกาหลีเมื่อสิ้นสุดสัญญาจ้างงาน และการลดจำนวนแรงงานไทยที่อยู่ในเกาหลีอย่างผิดกฎหมาย

๑๓. บันทึกความเข้าใจฯ มีผลใช้บังคับเมื่อมีการลงนามร่วมของทั้งสองฝ่าย มีกำหนดระยะเวลา ๒ ปี และสามารถยกเลิกหรือขยายได้โดยความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรของทั้งสองฝ่าย

ข้อสังเกตของคณะกรรมการการ

๑. เนื่องจาก ปัญหาการว่างงานที่อาจมีมากขึ้น ในอนาคตจึงควรมีการเจรจา ด้านแรงงานกับประเทศต่าง ๆ เพื่อเปิดตลาดแรงงานอื่น ๆ ทั้งนี้ ควรเป็นการเจรจาในระดับ ประเทศ ไม่ใช่การเจรจาในระดับหน่วยงาน เพื่อให้เกิดอำนาจต่อรองโดยเฉพาะควรมีการรวมกลุ่มกับ ประเทศผู้ส่งออกแรงงานอื่น ๆ ในการเจรจาท่อรอง เช่น ฟิลิปปินส์และเวียดนาม เพื่อสร้างอำนาจ ต่อรองให้มากยิ่งขึ้น

๒. ในอนาคตควรมีการหารือระหว่างรัฐบาลและรัฐสภา เพื่อสร้างความ ชัดเจนในประเด็นขอบเขตการปฏิบัติตามมาตรา ๑๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ว่ามีเรื่องใดบ้างที่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาตามมาตรานี้เพื่อความ ชัดเจนในทางปฏิบัติ

๓. หลังจากกระทรวงต่างประเทศและกระทรวงแรงงาน ได้ดำเนินการ ทำบันทึกความตกลงแล้วควรมีการรายงานผลให้รัฐสภาทราบด้วย

๕.๔ ผลการพิจารณาจัดทำข้อสังเกตเรื่องการให้ความเห็นชอบเอกสารสำคัญ ที่เกี่ยวกับความร่วมมือในกรอบอาเซียนและการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน และเรื่องการให้ ความเห็นชอบเอกสารสำคัญที่เกี่ยวกับความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจาในกรอบอาเซียน +๓ และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก

คณะกรรมการการวิสามัญ ได้ให้ข้อสังเกตเอกสารในความรับผิดชอบของ กระทรวงการต่างประเทศ ที่จะมีการลงนามหรือรับรองในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๔ ซึ่งรัฐสภาได้มีมติให้ความเห็นชอบแล้วจำนวน ๕ ฉบับ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑. เอกสารสำคัญที่เกี่ยวกับความร่วมมือในกรอบอาเซียนและการรวมตัว เป็นประชาคมอาเซียน แบ่งเป็น ๕ ฉบับ เป็นเอกสารที่จะมีการรับรองหรือลงนามในการประชุม สดุดยอดอาเซียน วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ - วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๒ ได้แก่

๑.๑ ร่างปฏิญญาว่าด้วยแผนงานสำหรับประชาคมอาเซียน ปี ค.ศ. ๒๐๐๕ - ๒๐๑๕

๑.๒ ร่างแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคง อาเซียน

๑.๓ ร่างแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

๑.๔ ร่างแผนงานข้อริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน ฉบับที่สอง (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๘)

๑.๕ ร่างปฏิญญาร่วมว่าด้วยการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษในอาเซียน

๒. เอกสารสำคัญที่เกี่ยวกับความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจาในกรอบอาเซียน +๓ และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก แบ่งเป็น ๔ ฉบับ เป็นเอกสารที่จะมีการลงนามหรือรับรองในโอกาสต่อไป ซึ่งจะมีการจัดประชุมประเทศคู่เจรจาประมาณเดือนเมษายน ๒๕๕๒ ได้แก่

๒.๑ บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการจัดตั้งศูนย์อาเซียน – จีน

๒.๒ ร่างแถลงการณ์ว่าด้วยความร่วมมือด้านความมั่นคงด้านอาหารและการพัฒนาพลังงานชีวภาพในกรอบอาเซียน +๓

๒.๓ ร่างแถลงการณ์ว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติของการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก

๒.๔ ร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยโครงการความร่วมมือด้านการพัฒนา ระหว่างอาเซียนกับออสเตรเลีย ระยะที่ ๒

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. ปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียน มีการบริหารจัดการและปกป้องสิ่งแวดล้อมอย่างไม่เท่าเทียมกันและเห็นได้ชัดว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีมาตรฐานการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมดีกว่าประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ อีกหลายประเทศ ทั้งในด้านทฤษฎีและด้านกฎหมาย ซึ่งในภาวะที่เศรษฐกิจกำลังตกต่ำ ประชาคมโลกต้องประสบกับภาวะถดถอยในด้านต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต แต่รัฐกลับปล่อยให้บริษัทรายใหญ่เข้ามาทำลายสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและต้องยอมรับว่าประชากรของอาเซียนส่วนใหญ่เป็นผู้มีฐานะยากจนที่ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิต ดังนั้น

๑.๑ หากเป็นไปได้ควรเสนอให้มีการพิจารณาจัดตั้งองค์กรสิ่งแวดล้อมอาเซียนแยกออกมาต่างหาก หรือ

๑.๒ ภายใต้กลไกอาเซียนซึ่งปรากฏในร่างแผนงานจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ปี ค.ศ. ๒๐๐๘ – ๒๐๑๕ ข้อที่ ๔ อ้างถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมอยู่แล้วนั้น กระทรวงการต่างประเทศ ควรเพิ่มความสำคัญในเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทางบกและทางน้ำ โดยประเทศไทยต้องเป็นผู้ริเริ่มแผนงานนี้ขึ้นมาเพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม

๒. ในร่างแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ปี ค.ศ. ๒๐๐๕ - ๒๐๑๕ ข้อที่ ๔ อ้างถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมแต่ไม่ปรากฏถึงการอนุรักษ์สัตว์ป่า จึงเห็นควรบรรจุเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติม

๓. ร่างแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ปี ค.ศ. ๒๐๐๕ - ๒๐๑๕ ไม่มีการระบุเรื่อง ความเสมอภาคระหว่างหญิง - ชาย ทั้ง ๆ ที่เป็นที่ยอมรับว่าเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงควรให้มีการเจรจาเพื่อบรรจุเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติม ทั้งนี้ ควรกล่าวถึงเด็ก สตรี ผู้สูงวัย ผู้พิการ และแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานว่าเป็นกลุ่มผู้ด้อยโอกาสหรือด้อยเปรียบ ไม่ใช่ผู้อ่อนแอ

๔. ควรให้มีการรายงานผลการนำข้อเสนอแนะและข้อสังเกตที่รัฐสภาเห็นชอบไปใช้ในการเจรจาในการประชุมอาเซียน รวมทั้งความคิดเห็นของประเทศอาเซียนอื่น ๆ ตลอดจนข้อสรุปของข้อเสนอแนะนั้น ๆ ต่อรัฐสภาด้วย

๖. คณะกรรมาธิการวิสามัญ ขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษากรอบการเจรจายกร่างขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียนและกรอบการเจรจาประเด็นกฎหมายภายใต้กฎบัตรอาเซียนภายใต้การพิจารณาของคณะผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระดับสูงว่าด้วยกฎบัตรอาเซียน ร่างบันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงแรงงานแห่งสาธารณรัฐเกาหลีและกระทรวงแรงงานแห่งราชอาณาจักรไทยว่าด้วยการจัดส่งแรงงานไทยไปสู่สาธารณรัฐเกาหลีภายใต้ระบบการจ้างแรงงานแห่งชาติ

อนึ่ง คณะกรรมาธิการวิสามัญ ขอเสนอรายงานการจัดทำข้อสังเกตการให้ความเห็นชอบเอกสารสำคัญที่เกี่ยวกับความร่วมมือในกรอบอาเซียนและการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน และเรื่องการให้ความเห็นชอบเอกสารสำคัญที่เกี่ยวกับความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจาในกรอบอาเซียน +๓ และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก ซึ่งเป็นเอกสารที่ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบแล้ว พร้อมทั้งข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญ เพื่อประกอบการพิจารณาของรัฐสภาต่อไป

อภิรักษ์ ศรีวิหค.

(นายวิทวัส ศรีวิหค)

เลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ